

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Olgou Stránskou v právní věci žalobce: **M. D.**, nar. x, státní příslušnost Ukrajina, t. č. bytem x, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR (Odbor azylové a migrační politiky)**, pošt. schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 24. 2. 2015, č. j. OAM-540/ZA-ZA14-K01-2014, o udělení mezinárodní ochrany,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Rozhodnutím Ministerstva vnitra České republiky ze dne 24. 2. 2015, č. j. OAM-540/ZA-ZA14-K01-2014, nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, §13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

Žalobce předně uvedl, že v řízení o udělení azylu byl porušen § 2 odst. 1 a 4, § 4, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

Dále namítl, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a odkázal na čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), která uvádí, že za pronásledování může být považováno i „*trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2*“ (tj. zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech, vážný nepolitický zločin, čin, který je v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN – doplněno soudem). Uvedl, že je nucen státem pod hrozbou dlouholetého vězení bojovat ve vojsku, u kterého je vážné podezření, že se dopouští činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, což spadá pod znění kvalifikační směrnice, a tedy se jedná o pronásledování.

Dále uvedl, že se žalovaný nezabýval jeho žádostí z hlediska možného udělení azylu z humanitárních důvodů.

Rovněž namítl, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Uvedl, že v momentě svého návratu na Ukrajinu bude odveden do bojů do nebezpečných oblastí Ukrajiny, Luhanska a Doněcka. Proto je pro posouzení hrozby vážného ohrožení jeho života a důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu absolutně irrelevantní, kde naposledy bydlel, protože nebezpečí pro něj spočívá právě v násilném odvedení a přinucení bojovat pod hrozbou trestního procesu a vězení. Dodal, že se žalovaný zcela opomenul zabývat podmínkami, ve kterých by byl nucen vykonat trest odnětí svobody, jelikož stav ukrajinských věznic je velmi špatný a pobyt v některé z nich by pro něj zcela jistě znamenal ponížení a újmu na důstojnosti.

Z těchto důvodů navrhl, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že snaha vyhnout se nástupu do armády nesvědčí v žalobcově případě o důvodech azylově relevantních, branná povinnost je legitimní občanskou povinností ve smyslu Ženevské konvence a dalším mezinárodních úmluv.

Dále uvedl, že důvody žalobce z hlediska ustanovení § 14 zákona o azylu posoudil s ohledem jeho rodinnou, sociální a ekonomickou situaci, přihlédl k jeho věku i zdravotnímu stavu. Žalobce v žádosti neuvedl, že by měl jakékoli problémy zdravotního rázu, sdělil, že jeho zdravotní stav je dobrý. V pohovoru doplnil, že základní vojenskou službu sice nevykonal ze zdravotních důvodů, ale v současnosti je již v pořádku. V průběhu správního řízení nebyl zjištěn důvod hodný zvláštního zřetele pro to, aby žalobci byla udělena mezinárodní ochrana formou humanitárního azylu, přičemž bylo rozhodnuto v rámci mezí pro správní uvážení.

K námitkám o přítomných důvodech k udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu uvedl, že ač žalobce v žalobě uvádí, že stav ukrajinských věznic je velmi špatný a v důsledku případného výkonu trestu by mu hrozilo ponížení a újma na

důstojnosti, je třeba nahlížet tyto žalobní námitky v kontextu předchozího správního řízení, které předcházelo vydání žalobcem napadeného rozhodnutí. Žalobce totiž v jeho průběhu pouze uvedl, že mu v případě návratu hrozí uložení trestu odnětí svobody za neuposlechnutí povolávacího rozkazu. Proto navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

U jednání soudu žalobce uvedl, že pro školní rok 2016/2017 byl přijat ke studiu ke vzdělávání do školy Integrovaná střední škola technická v Mělníku, o čemž předložil k důkazu rozhodnutí školy. Jedná se o denní nástavbové studium. Dále k důkazu žalobce předložil rodný list svého syna, nezletilého I. D., narozeného x. Matkou dítěte je paní R. P. D., se kterou nežije ve společné domácnosti. Žalobce uvedl, že do ČR přijel na pozvání své matky, která zde má trvalý pobyt. Po té, co uplynula doba, co zde mohl legálně pobývat, musel odejet do azylového tábora, protože nemohl zde požádat o žádnou formu pobytu. Bylo mu zamítnuto pracovní vízum i žádost o pobyt z důvodu sloučení rodiny. Proti požádal o udělení mezinárodní ochrany. Na Ukrajině dostal předvolání k výkonu základní vojenské služby, kterou dosud nevykonával, dostával opakovaně odklad ze zdravotních důvodů. Uvedl, že trvá na zrušení rozhodnutí žalovaného.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

Ze správního spisu zjistil soud následující skutečnosti:

Dne 16. 10. 2014 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice (dále jen ČR), v níž uvedl, že je státním příslušníkem Ukrajiny, ukrajinské národnosti a křesťanského katolického vyznání, není členem žádné politické strany ani jiné organizace a nikdy proti němu nebylo, ani v současnosti není, vedeno trestní stíhání. Je svobodný, v Ivano-frankovské oblasti na Ukrajině žijí jeho otec, sourozenci a prarodiče, jeho matka pobývá v Mělníku. Dosáhl středoškolského vzdělání v oboru automechanik a v oboru pracoval pět měsíců. Vojenskou službu nevykonával ze zdravotních důvodů. Svoji vlast opustil dne 14. 9. 2014, do té doby žil v obci Vorona v Ivanofrankovské oblasti. K důvodům svého odjezdu z vlasti uvedl, že ho chtěli odvést do armády, obdržel již tři povolávací rozkazy. Dodal, že měl kamaráda, kterého odvedli, poslali ho bojovat a on se domů vrátil v rakvi. V ČR by chtěl také studovat, jiné důvody k odjezdu neměl. Z vlasti cestoval autobusem přes území Slovenska, disponoval platným cestovním pasem a turistickým vízem. ČR je pro žalobce cílovým státem, nejdříve by si tu chtěl zvýšit kvalifikaci, naučit se diagnostiku automobilů, a poté pracovat. ČR navštívil již v roce 2010, tehdy zde strávil 3 měsíce u matky na prázdninách. V roce 2014 navázal spojení se zastupitelským úřadem své vlasti, požádal o vydání cestovního dokladu, neboť jeho doklad byl poškozen, byl mu vydán náhradní cestovní doklad. O mezinárodní ochranu nikdy dříve nežádal. V případě návratu do vlasti se obává odvodu do války. Svůj zdravotní stav označil za dobrý. Ve vlastnoručně psaném prohlášení zopakoval, že o mezinárodní ochranu žádá, protože obdržel tři povolávací rozkazy k nástupu do armády a v ČR chce ukončit studium ve své profesi.

V průběhu pohovoru, konaného dne 16. 10. 2014, žalobce vypověděl, že ve vlasti žil spolu se svým otcem a dvěma sourozenci v rodinném domě svých rodičů v obci V. v Ivanofrankovské oblasti. Ve vlasti má také prarodiče, kteří vlastní dům asi deset minut chůze od jejich domu a jsou v důchodu stejně jako jeho otec. V roce 2012 ukončil 11. třídu a další rok navštěvoval učiliště, obor automechanik. Od února roku 2014 až do odjezdu

z vlasti pracoval v autoservisu v Ivanofrankovsku. Jeho matka žije již osm let v ČR a každé tři měsíce jezdí domů na Ukrajinu, má zde povolení k trvalému pobytu a pracuje v nějaké soukromé firmě. Vlast opustil z důvodu situace na Ukrajině, mladé muže tam odvádějí do armády a říkají, že jde o výkon základní vojenské služby, odvezou je ale přímo do oblastí, kde probíhají protiteroristické operace a málokdo z nich se vrátí zpět. Přišla mu předvolání k nástupu do armády, první někdy v srpnu, podle posledního se měl dne 14. 9. 2014 dostavit na vojenskou správu do okresního města Kolomyja. Předvolání chodí poštou a na poště je převezme zmocněnec, který s nimi obchází domy, protože předvolání je nutné podepsat. Když se bránc nedostaví na čtvrté předvolání, přijdou pro něho vojáci. Žalobce podepsal první dva povolávací rozkazy, třetí už ne, nebyl doma. Převzetí podepsal pravděpodobně jeho otec. Ten povolán nebyl. Dále uvedl, že pokud výzvu k nástupu do armády neuposlechne počtvrté, hrozí mu pokuta a vězení, sazba začíná na pěti letech odnětí svobody. V případě nástupu na vojnu se obává, že by ho poslali do války, do zóny kde probíhá protiteroristická operace, tedy do Doněcké a Luhanské oblasti. Vysvětlil, že základní vojenskou službu nevykonal, protože mu našli písek v ledvinách a měl problémy s dutinami, tedy ze zdravotních důvodů. V současnosti již žádné zdravotní potíže nemá, ledviny i dutiny má v pořádku. Posledním impulsem k odjezdu pro něho bylo vyhlášení mobilizace, kdy najednou začali do armády odvádět hodně mladých mužů a na nic nebrali ohledy, ani na zdravotní stav.

Dne 24. 2. 2015 rozhodl žalovaný podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že snaha vyhnout se nástupu do armády není sama o sobě důvodem k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, zejména pokud se povinnost nastoupit do armády týká všech obyvatel země bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení. Branná povinnost je zcela legitimní občanskou povinností, což uznává nejen Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (dále jen Ženevská konvence), ale i Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle Ženevské konvence není ani vyhýbání se nástupu vojenské služby či dezerce, byť by byla trestná, důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, neboť podle Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků (Ženeva 1951) a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků (New York 1967), vydané Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v září roku 1979, *„člověk jasně není uprchlíkem, pokud jeho jediným důvodem pro dezerci či vyhýbání se nástupu vojenské služby je jeho averze vůči vojenské službě“*.

K otázce humanitárního azylu uvedl, že se v této souvislosti zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Z jeho výpovědi v průběhu správního řízení však nevyplýval žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalobce je dospělou, plně právně způsobilou osobou, která si na život vydělává prací a jeho zdravotní stav je dle jeho vlastních prohlášení zcela v pořádku.

Rovněž uvedl, že pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení článku 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Aby bylo možné pokládat trest za „ponižující“ a aplikovat na něj čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, musí ponížení a pokoření, které jej provázejí, dosáhnout mimořádného stupně úrovně, jejíž ohodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu. Žalovaný však k takovému závěru nedospěl. Dle jeho názoru totiž lze doplňkovou ochranu v případě nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu shledat pouze tam, kde takové nebezpečí

reálně a bezprostředně hrozí, nikoli tam, kde vůbec nastat nemusí či může nastat jediné v případě přidružení se jiných okolností nebo skutečností, které dosud nelze předjímat.

Dále žalovaný uvedl, že přestože je bezpečnostní situace na jihu a východě Ukrajiny aktuálně složitá, a to zejména v důsledku separatistických tendencí místního ruskojazyčného obyvatelstva, které jsou minimálně podporovány, ne-li přímo organizovány, ze strany Ruské federace, nelze na základě výše citovaných informací hovořit o tom, že by na Ukrajině v současnosti probíhal vnitřní ozbrojený konflikt. Dle výše uvedených zpráv dochází pouze k lokálním střetům jednotlivých uskupení separatistů a zástupců vládní moci na jihovýchodě Ukrajiny, zejména tedy v Doněcké oblasti a dalších městech regionu, situace na západě a středu země je však klidná. K situaci ve Ivanofrankovské oblasti, tedy místu žalobcova pobytu ve vlasti, uvedl, že se tato oblast nachází na západě země a výše zmiňovaná zhoršená bezpečnostní situace se jí tudíž vůbec netýká.

Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že žaloba není důvodná.

Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, který vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu, se na nyní posuzovaný případ nepoužije. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedenou povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 směrnice). Podle čl. 52 odst. 1 věty druhé směrnice se žádosti o mezinárodní ochranu podané do 20. 7. 2015 řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice 2005/85/ES. Směrnice 2005/85/ES přitom povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu neobsahovala.

Protože doposud nebyly do českého právního řádu promítnuty požadavky čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek směrnice přímý účinek. Jelikož však žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 10. 12. 2014, směrnice 2013/32/EU na toto řízení (včetně přezkumného řízení soudního) nedopadá. Na věc tak *rationae temporis* dopadá směrnice 2005/85/ES, která neukládá členským státům povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí podle stavu ke dni vydání rozhodnutí soudu. Plně se tak prosadí § 75 odst. 1 s. ř. s.

Žalobce předně uvedl, že v řízení o udělení azylu byl porušen § 2 odst. 1 a 4, § 4, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu, tyto námitky však nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž

je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá.

Řádnými žalobními body pak žalobce namítl, že žalovaný nesprávně vyhodnotil azylovou relevantnost obav žalobce z povinnosti nastoupit výkon vojenské služby a z nasazení do válečného konfliktu probíhajícího na východě Ukrajiny. Tato námitka není důvodná.

K otázce, do jaké míry je obava žadatele o mezinárodní ochranu z povinnosti nastoupit vojenskou službu a z nasazení do válečného konfliktu relevantní z pohledu jednotlivých forem mezinárodní ochrany, se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24, a to právě ve vztahu k situaci na Ukrajině. V uvedeném rozhodnutí navázal především na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2015 ve věci Andre Lawrence Shepherd (C-472/13). Soud při posouzení této žaloby vycházel z právního názoru Nejvyššího správního soudu, resp. Soudního dvora Evropské unie, s nimiž se ztotožnil a neshledal důvod odklonit se od nich.

Úvodem považuje soud za významné předeslat, že branná povinnost je jednou z významných povinností státních občanů ke státu, jehož jsou občany. V době ozbrojeného konfliktu, do něhož je tento stát zavlečen, resp. hrozby konfliktu je tato povinnost ještě významnější a naléhavější. Požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost a případně se z toho titulu i aktivně zapojil v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost státu a jeho územní celistvost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012 – 44). Azylové právo neposkytuje právní ochranu jednání žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří bez relevantního důvodu odpírají státu, jehož jsou občany, splnění své základní povinnosti, tj. podílet se na jeho obraně (při dodržení všech mezinárodněprávních pravidel vedení ozbrojeného konfliktu, zejména těch, které jsou součástí mezinárodního humanitárního práva). V opačném případě by aplikace azylového práva destruovala obranyschopnost cizího státu.

Z pohledu aplikace § 12 zákona o azylu je rozhodující, zda žadatel o mezinárodní ochranu má odůvodněný strach z pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů. Pojem pronásledování je definován v § 2 odst. 8 zákona o azylu jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Uvedené ustanovení je transpozicí čl. 9 kvalifikační směrnice a musí být vykládáno v jejím světle. Dle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice může být za pronásledování považováno trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby

zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 (tj. zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech, vážný nepolitický zločin, čin, který je v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN).

Jinými slovy řečeno, mezinárodní ochranu ve formě azylu lze udělit osobě, jestliže se odůvodněně obává, že by mohla být trestně stíhána nebo by jí byl uložen trest z důvodu, že odepře výkon vojenské služby za konfliktu. To ovšem pouze za omezující podmínky, že při výkonu vojenské služby by docházelo ke zločinům proti míru, válečným zločinům, zločinům proti lidskosti. Trestní stíhání v případě odepření vojenské služby za konfliktu, při němž k uvedeným z pohledu mezinárodního práva protiprávním jevům nedochází, nepředstavuje akt pronásledování, a tedy důvod pro udělení azylu. Naopak je zcela legitimní, aby stát, jenž se nachází v konfliktu, vynucoval plnění branné povinnosti a nařízené mobilizace i prostředky trestního práva.

Žalovaný za účelem zhodnocení charakteru ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny opatřil jako podklad pro vydání rozhodnutí zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 16. 9. 2014. Tato zpráva se vztahuje k období od 18. 8. 2014 do 16. 9. 2014 a je zaměřena na detailní popis stavu bojových operací s tím, že popisuje i excesy, k nimž dochází na obou bojujících stranách. Ze zprávy vyplývá, že v uvedeném období ozbrojené skupiny (rozuměj separatisté) a některé jednotky a dobrovolnické prapory spadající pod velení ukrajinských ozbrojených sil porušovaly mezinárodní humanitární právo, včetně zásad vojenské nezbytnosti, rozlišování, přiměřenosti a preventivních opatření. Ozbrojené skupiny terorizovaly obyvatelstvo v oblastech, které jsou pod jejich kontrolou, některé dobrovolnické prapory, které jsou pod kontrolou vlády a plní policejní funkce v mnoha osvobozených místech, se dopouštějí porušování lidských práv. Zpráva zdůrazňuje význam potřeby nastolit osobní odpovědnost. Konstatuje, že v období od 6. do 16. září došlo k nejméně třem výměnám zajatců, při nichž ozbrojené skupiny propustily nejméně 130 osob. Počet osob propuštěných ukrajinskou stranou je patrně srovnatelný. Dne 5. 9. 2014 byl v Minsku podepsán program, v němž je jako jeden z úkolů stanoveno, aby byly prováděny výměny zajatců mezi bojujícími stranami a aby byl přijat zákon o zabránění perzekuce a trestání osob v souvislosti s událostmi, které se odehrály v určitých vybraných částech Doněcké a Luhanské oblasti. Ukrajinský parlament přijal dne 16. 9. 2014 zákon o zabránění potrestání účastníků událostí na území Doněcké oblasti a Luhanské oblasti, jenž ruší trestní a správní odpovědnost pro lidi, kteří se zúčastnili aktivit Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky. V široké škále případů však lidé odpovědnosti zproštěni nebudou, jako např. v případě zločinů proti životu a zdraví, sexuálních zločinů, braní rukojmí, obchodování s lidmi, banditství, pašování, teroristické činy, útoky usilující o život policistovi, soudci, státnímu pracovníkovi, genocida atd. Za dobu trvání bezpečnostní operace až do 2. 9. 2014 zahájil nejvyšší vojenský státní zástupce Ukrajiny 1.700 trestních stíhání proti příslušníkům ozbrojených sil a dobrovolnických praporů územní obrany, většinou z důvodu neuposlechnutí příkazu a porušení subordinace. Uvedená zpráva je pak doplněna výpisem z Infobanky ČTK, který zahrnuje agenturní zprávy ČTK týkající se Ukrajiny za dobu do 11. 12. 2014. Z tohoto dokumentu plyne, že nově bylo vyhlášeno příměří, v důsledku čehož se počet ozbrojených incidentů významně snížil. Hlavní útoky separatistů směřovaly na armádní obranné posty u měst Luhansk a Debalceve. Příměří vyhlásila vláda v Kyjevě a separatisté se ke klidu zbraní druhý den připojili (viz zpráva ze dne 11. 12. 2014).

Z výše uvedených zpráv o charakteru bojových operací a podmínek, které je doprovází, vyplývá, že ojediněle dochází na obou stranách konfliktu k excesům. Na druhou stranu jsou opakovaně vyhlášována příměří a konflikt je tlumen diplomatickou cestou. Z veřejně dostupných informací je známo, že ačkoliv Ukrajina není smluvním státem Statutu Mezinárodního trestního soudu, učinila dne 17. 4. 2014 a 8. 9. 2015 dvě prohlášení ve smyslu čl. 12 odst. 3 Statutu Mezinárodního trestního soudu, v jejichž důsledku byla tomuto soudu přiznána pravomoc vyšetřovat a stíhat zločiny, k nimž na území Ukrajiny došlo po 21. 11. 2013 (<https://www.icc-cpi.int/ukraine>). Ze shromážděných zpráv pak vyplývá, že vojenské státní zastupitelství stíhá trestné činy, jichž se dopustili příslušníci vojenských jednotek, a že zrušení trestní odpovědnosti za činy spáchané na území Luhanské a Doněcké lidové republiky se nevztahuje na ty nejzávažnější trestné činy. Z toho tedy plyne, že Ukrajina jakožto jedna ze stran ozbrojeného konfliktu je připravena stíhat i případné válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, resp. umožnit jejich stíhání Mezinárodním trestnímu soudu. Je tedy málo pravděpodobné, že by žalobce mohl být v rámci zapojení do bojových operací veden ke spáchání takových zločinů. Za této situace pak bylo na žalobci, aby s dostatečnou přesvědčivostí prokázal, že jednotka, ke které patří (resp., v níž má vykonávat vojenskou službu), provádí nebo v minulosti prováděla operace, které jí byly přiděleny, za takových podmínek, že je vysoce pravděpodobné spáchání činů, jejichž povaha odpovídá činům dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (viz rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci Shepherd, body 42 a 43). Ze zpráv o zemi původu nevyplývá, že by všechny vojenské jednotky byly nasazeny do ozbrojeného konfliktu a že by všechny vojenské jednotky páchaly válečné zločiny či zločiny proti lidskosti. Bylo tedy na žalobci, aby prokázal, v jaké vojenské jednotce bude vykonávat vojenskou službu, že se tato vojenská jednotka bezprostředně podílí na bojových operacích na východě Ukrajiny a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů nebo zločinů proti lidskosti (nebo je na základě známých skutečností pravděpodobné, že k tomu dojde v budoucnu). Žalobce nicméně ve správním řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti (ve výše uvedeném smyslu), natož aby je prokázal, pouze obecně uvedl, že hrozí, že bude povolán k výkonu vojenské služby. Z této skutečnosti ovšem nelze dovodit přiměřenou pravděpodobnost, že žalobce bude nucen podílet se při výkonu vojenské služby na páchání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti. Případný trest, který žalobci hrozí za nenastoupení vojenské služby, tak nelze objektivně považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 ve spojení s § 12 zákona o azylu, interpretovaných ve světle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice.

Z rozsudku Soudního dvora EU ve věci Shepherd a rozsudku NSS čj. 5 Azs 158/2015 – 24 vyplývá, že případy žadatelů o mezinárodní ochranu, kterým v důsledku odeprání výkonu vojenské služby hrozí trest, je v obecné rovině možné aplikovat čl. 9 odst. 2 písm. b) a c) kvalifikační směrnice, podle nichž lze za pronásledování považovat právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem, a nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání. Pod toto pravidlo by totiž teoreticky bylo možné podřadit i tresty ukládané osobám, které odmítly nastoupit k výkonu vojenské služby. Soudní dvůr EU nicméně ve shora citovaném rozsudku dovodil, že uložení trestu odnětí svobody nebo propuštění z armády z důvodu odeprání povinnosti vykonat službu nejsou s ohledem na legitimní výkon práva dotyčného státu udržovat ozbrojené síly považována za natolik nepřiměřená nebo diskriminační, že by patřila mezi akty pronásledování. Stát má nepochybně legitimní důvod uložit osobě, která odmítá vykonat vojenskou službu, i trest odnětí svobody, aby udržel svoji bojeschopnost. Tím spíše to platí v situaci lokálně omezeného ozbrojeného konfliktu, u něhož nelze vyloučit, že eskaluje do regulérní válečné situace, a to i za účasti cizího státu. Žalobce v žalobě netvrdí, že

by trest, který mu v případě nenastoupení vojenské služby hrozí na Ukrajině, byl nepřiměřený. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 2. 2016, čj. 6 Azs 267/2015 – 23, uvedl, že lidé vyhýbající se na Ukrajině odvodu do armády mohou dostat trest pohybující se od správní pokuty až po odnětí svobody v délce 2 až 5 roků. Za vyhýbání se odvodu nebo mobilizaci bylo v roce 2014 údajně odsouzeno 32 osob, všichni, kdo byli uznáni vinnými, byli odsouzeni k administrativní pokutě, veřejné službě nebo dostali podmíněný trest. Přiměřenost těchto opatření je možné dokladovat srovnáním se sazbou trestu odnětí svobody trestného činu nenastoupení mimořádné služby (za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu) v ozbrojených silách (§ 373 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) v České republice, která činí jeden rok až pět let.

Soud tedy uzavírá, že žalovaný dospěl ke správnému právnímu posouzení věci, tedy že strach žalobce z pronásledování v zemi původu není odůvodněný, neboť jednání státních úřadů, kterého se obává (povolání k výkonu vojenské služby, případně nasazení do bojových operací na východě Ukrajiny), nelze považovat za pronásledování. Není tak naplněn základní předpoklad pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žalobní bod je nedůvodný.

Úvahy žalovaného o neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu podléhají pouze omezenému soudnímu přezkumu (viz např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003 – 48). Žalovaný uvedl, že zdravotní stav žalobce je dobrý, existence rodinných vazeb žalobce na území České republiky nepředstavuje důvod hodný zvláštního zřetele. Tuto úvahu považuje soud za racionální, je podepřena obsahem správního spisu a ztotožňuje se s ní.

Žalobce dále uvedl, že jelikož stav ukrajinských věznic je velmi špatný a pobyt v některé z nich by pro něj zcela jistě znamenal ponížení a újmu na důstojnosti. Tato námitka není důvodná. Soud zdůrazňuje, že argumentace žalobce je ryze spekulativní. Jak bylo uvedeno výše, zdaleka nejčastějším trestem za vyhýbání se vojenské službě je finanční pokuta a tresty odnětí svobody bývají udělovány spíše ojediněle. Proti žalobci navíc doposud nebylo zahájeno trestní stíhání a nelze předjímat, že tomu tak skutečně bude. V projednávané věci tedy soud „důvodné obavy“ ve smyslu § 14 odst. 1 zákona o azylu neshledal. Nad rámec výše uvedeného soud dodává, že je mu z veřejně dostupných zdrojů známo (např. [https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/491411/CIG - Ukraine - Prison Conditions v 1_0_2 .pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/491411/CIG_-_Ukraine_-_Prison_Conditions_v_1_0_2_.pdf)), že se podmínky v ukrajinských věznicích postupně zlepšují a jak vyplývá i z judikatury správních soudů (srovnej např. rozsudek NSS ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012-46), není ani neutěšená situace v ukrajinských věznicích závažná do té míry, že by mohla být kvalifikována jako vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. K tomu soud dodává, že v případě žalobce neexistují žádné mimořádné okolnosti zdravotního charakteru, pro které by byl pobyt v ukrajinských věznicích pro něj zvláště tíživý.

Konečně žalobce namítl, že návratem na Ukrajinu dojde k vážnému ohrožení jeho života a důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu a argumentoval, že je absolutně irrelevantní, kde naposledy bydlel, protože nebezpečí pro něj spočívá právě v násilném odvedení a přinucení bojovat pod hrozbou trestního procesu a vězení. Ani této námitce soud nepřisvědčil. Žalobce totiž spatřuje své ohrožení nikoliv v samotném pobytu na Ukrajině, ale v odvedení do armády a nasazení do bojů na východě země. V případě odvedení do armády by však žalobce přestal být civilistou a ustanovení § 14a odst. 2 písm. c), podle

kterého se za *vážnou újmu považuje vážné ohrožení života **civilisty*** (zvýrazněno soudem) *nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu*, by se tak na něj vůbec nevztahovalo.

Žalobce se svými námitkami neuspěl. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, krajský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 23. srpna 2016

Olga Stránská, v. r.
samosoudkyně

Za správnost:
Božena Kouřimová